מהדורה למורה – כשהדור הצעיר מרים את הקול

כיתה ח' · כתבה · 355 מילים · גרסה: עולים · מפתח תשובות בעמוד זה, דפי התלמידים מהעמוד הבא

מבנה הדף: טקסט עם פסקאות ממוספרות ← חלק א' איתור (רמה א') ← חלק ב' הסקה, השוואה ומונח (רמה ב') ← חלק ג' טיעון והבעת עמדה (רמה ג') ← כרטיס יציאה. בגרסת עולים: מילון קצר בראש הדף, שאלות איתור כשאלות בחירה, פתיחי משפט.

🔑 כשהדור הצעיר מרים את הקול – כתבה

1 (א') · מה עשו המפגינים במרכז העיר? ✔ ב. חילקו דפי מידע לעוברים ושבים | תשובה מלאה: שניים מאלה: עמדו עם שלטים צבעוניים; חילקו דפי מידע על חיסכון באנרגיה; שרו יחד בסוף. (הם לא צעקו ולא חסמו כבישים.)

2 (א') · מה עשו התלמידים כדי להחזיר את ההפסקה? ✔ ב. אספו חתימות, ערכו סקר וכתבו מכתב | תשובה מלאה: הם אספו חתימות, ערכו סקר בכל השכבות וכתבו מכתב מנומק למנהלת.

3 (א') · האם ניסינו לדבר עם מי שמחליט? האם אנחנו מבינים לעומק את הנושא? האם הדרך שבחרנו מכבדת? [מילים להדגשה: אילו, שלוש שאלות]

4 (ב') · המחאה הצליחה כי הייתה מבוססת על נתונים ועל הצעת פתרון, ולא רק על דרישה; הרצינות גרמה למנהלת להקשיב ולהגיע לפשרה. [מילים להדגשה: מה ניתן להסיק, הסיבה]

5 (ב') · האם חוששת שבני נוער מושפעים בקלות וחוזרים על סיסמאות בלי להבין; האחרים טוענים שהמחאה עצמה מלמדת אותם לחקור, לנסח עמדה ולהקשיב. [מילים להדגשה: השוו, במה שונות]

6 (ב') · הכוונה לשינוי אישי – במה שהיא למדה ובמי שהיא – גם אם העולם לא השתנה מיד. דוגמאות: למדה לחפש מידע אמין; לדבר מול קהל; להקשיב לאנשים שלא הסכימו איתה. [מילים להדגשה: הסבירו, שתי דוגמאות]

7 (ג') · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט מהכתבה (למשל: המחאה על ההפסקה; דברי האם; מה שלמדה יעל). [מילים להדגשה: באיזו עמדה, נמקו, פרט אחד לפחות]

💡 לדיון בכיתה: בקשו מהתלמידים לנמק בעל פה את סימון "איך הגעתם לתשובה" בשאלה אחת מכל חלק.

טקסט 11: כשהדור הצעיר מרים את הקול

כיתה ח' · כתבה · גרסה עם מילון

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 **מילון קצר**
להפגין – לעמוד בפומבי עם שלטים או בקריאות כדי להביע דעה · **בפומבי** – מול כולם · **דרכי שלום** – בלי אלימות · **לחסום** – לסגור ולא לתת לעבור · **סיסמה** – משפט קצר וחזק שקל לזכור · **מנומק** – עם הסבר וסיבות

📖 לפני הקריאה: אולי ראיתם תמונות של בני נוער מחזיקים שלטים ברחוב, או שמעתם על תלמידים שמחו על החלטה בבית הספר. האם זה המקום של בני נוער? הכתבה שלפניכם מציגה כמה דעות. קראו, וחשבו מה אתם הייתם עושים.

כתבה

כשהדור הצעיר מרים את הקול

בני נוער יוצאים להפגין על אקלים, על חינוך ועל החברה שבה יחיו. מתי מחאה היא צעד חשוב, ואיך עושים אותה בדרך מכבדת ויעילה?

א ביום שישי בבוקר, במרכז העיר, עמדו כמאתיים נערות ונערים עם שלטים צבעוניים: "אין לנו כוכב אחר", "תקשיבו לנו – אנחנו העתיד". הם לא צעקו ולא חסמו כבישים. הם חילקו לעוברים ושבים דפי מידע על חיסכון באנרגיה, ושרו יחד בסוף. "רצינו שישמעו אותנו," הסבירה יעל, בת 14, "אבל גם שיבינו מה אנחנו מבקשים."

ב מחאה היא דרך שבה קבוצה של אנשים מביעה בפומבי התנגדות למצב קיים, או דורשת שינוי. במדינה דמוקרטית, הזכות להפגין בדרכי שלום שמורה לכל אחד ואחת, גם לבני נוער. אבל לצד הזכות יש גם אחריות: לשמור על החוק, על הביטחון ועל הכבוד של אנשים אחרים, גם של מי שחושבים אחרת.

לא רק ברחוב

ג מחאה אינה תמיד הפגנה. בחטיבת ביניים אחת החליטו התלמידים למחות על ביטול ההפסקה הארוכה. במקום לצאת לחצר עם שלטים, הם אספו חתימות, ערכו סקר בין כל השכבות, וכתבו מכתב מנומק למנהלת. "הופתעתי מהרצינות," סיפרה המנהלת. "הם הביאו נתונים והציעו פתרון. בסוף מצאנו פשרה: ההפסקה חזרה, אבל קצרה בחמש דקות."

ד רונן, מדריך בתנועת נוער, מסביר שלא כל נושא מתאים למחאה. "לפני שיוצאים, כדאי לשאול שלוש שאלות: האם ניסינו לדבר עם מי שמחליט? האם אנחנו מבינים לעומק את הנושא? והאם הדרך שבחרנו מכבדת?" לדבריו, מחאה שקופצת ישר לצעקות מאבדת לעיתים קרובות את התמיכה של הציבור.

הצד השני

ה יש מבוגרים שחוששים ממעורבות של בני נוער במחאות. "הם עוד צעירים, וקל להשפיע עליהם," אומרת אם לשלושה. "לפעמים הם חוזרים על סיסמאות בלי להבין מה עומד מאחוריהן." אחרים טוענים בדיוק להפך: דווקא המחאה מלמדת את הצעירים לחקור, לנסח עמדה ולהקשיב לצד השני.

ו חוקרת שעוסקת בהשתתפות אזרחית של צעירים מסבירה שמחאות של בני נוער שהצליחו לאורך השנים חלקו כמה תכונות משותפות: הן הציגו דרישה ברורה ומעשית, הן הביאו מידע מדויק, והן שילבו בין הרמת קול לבין שיחה עם מקבלי ההחלטות. "צעקה לבדה נשכחת מהר," היא אומרת, "אבל רעיון טוב שמוצג בכבוד – נשאר. וכשמבוגרים רואים צעירים שמקשיבים גם לצד השני, הם מוכנים יותר להקשיב בעצמם."

٢ יעל, מההפגנה בעיר, מסכמת: "אני לא חושבת שהשלט שלי ישנה את העולם מחר. אבל למדתי לחפש מידע אמין, לדבר מול קהל, ולהקשיב גם לאנשים שלא הסכימו איתי. אולי זה השינוי הראשון – השינוי שבי."

חלק א' – שאלות הבנה ואיתור מידע (רמה א')

💡 הדגישו בכל שאלה את המילים החשובות – מילת השאלה, המספר (שניים? שלושה?) והפסקה – ורק אחר כך ענו.

1. מה עשו המפגינים במרכז העיר? 🔍 איתור מידע

◯ א. חסמו כבישים

◯ ב. חילקו דפי מידע לעוברים ושבים

◯ ג. צעקו על אנשים

איך הגעתם לתשובה? ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

2. מה עשו התלמידים כדי להחזיר את ההפסקה? 🔍 איתור מידע

◯ א. יצאו לחצר עם שלטים

◯ ב. אספו חתימות, ערכו סקר וכתבו מכתב

◯ ג. הפסיקו ללמוד

איך הגעתם לתשובה? ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

3. אילו שלוש שאלות ממליץ רונן לשאול לפני שיוצאים למחאה? 🔍 איתור מידע

איך הגעתם לתשובה? ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

חלק ב' – הסקת מסקנות, השוואה ומונחים (רמה ב')

4. מה ניתן להסיק מדברי המנהלת "הופתעתי מהרצינות" על הסיבה שהמחאה של התלמידים הצליחה?

🧩 הבנה והסקה

המחאה הצליחה כי...

איך הגעתם לתשובה? ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

5. השוו בין עמדת האם לשלושה לבין עמדת "האחרים" בפסקה ה. במה הן שונות? 🧩 הבנה והסקה

האם חושבת ש... ואילו האחרים חושבים ש...

איך הגעתם לתשובה? ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

6. יעל מדברת על "השינוי שבי". הסבירו את הביטוי, והביאו שתי דוגמאות לשינוי הזה מדבריה. 🧩 הבנה והסקה

איך הגעתם לתשובה? ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

חלק ג' – טיעון והבעת עמדה (רמה ג')

יש הטוענים שבני נוער מתחת לגיל 18 אינם צריכים להשתתף במחאות, כי הם צעירים מדי להבין נושאים מורכבים וקל להשפיע עליהם. אחרים טוענים שזו זכותם, ושמחאה מכבדת היא שיעור חשוב באזרחות.

7. באיזו עמדה אתם תומכים? נמקו והסתמכו על פרט אחד לפחות מן הכתבה או מניסיונכם. 💭 טיעון ועמדה

מה נתון בשאלה?	
מה עליי לעשות כדי לענות?	
מה חייב להופיע בתשובה שלי?	

אני תומך/ת בעמדה ש... כי... _____

התשובה המלאה:

_____

_____

_____

_____

_____

_____

💡 תזכורת לתשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהחיים).

1. מילת השאלה שהכי עזרה לי היום: _____
2. שאלה שהייתה לי קשה, ולמה: _____
3. משהו שלמדתי מהטקסט: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟